

Колекція  
проЧИТАЙ

Тимофій ГАВРИЛІВ

# У шатах вересня



www.kyivpost.com



Тимофій ГАВРИЛІВ  
**У ШАТАХ ВЕРЕСНЯ**

Кальварія

Тимофій ГАВРИЛІВ

---

**У ШАТАХ  
ВЕРЕСНЯ**

---

**ВИДАВНИЦТВО КАЛЬВАРІЯ**  
**ЛЬВІВ**

ББК 84 (4 Укр) 6-44

Г-12

Тимофій Гаврилів

## **У шатах вересня**

*Оповідання*

Відлуння Форуму. Відлуння... Свято видавців і читачів добігло кінця. Одні збирають стенди й намети, інші — придбані книжки і враження. Й ті, й ті чекатимуть наступного року. І лишень наші герої й героїчки нестимуть відлуння форуму в своїй душі, плекаючи надію ще бодай разочок отримати свою пайку слави, що так п'янить і окрилює. Хтозна, якими шляхами дістаються такі різні постаті — університетський доцент, районний чиновник, дрібний пройдисвіт — цієї дивовижної царини — літератури. Поети й прозаїки, вони подеколи викликають посмішку, подеколи — жаль і співчуття. Так, вони такі різні, але так органічно співіснують на сторінках нової збірки талановитого українського письменника Тимофія Гаврилів.

Для широкого кола читачів.

**Усі права застережені.** Жодну частину цього видання не можна передавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Кальварія»**.

ISBN 978-617-7192-12-0

ISBN 978-617-7192-01-4 (Серія «Колекція прочИТАЙ»)

© Тимофій Гаврилів, 2013

© «Видавництво Кальварія», 2014



**ЗЛОДЮЖКА**

Від решти ярмарків книжковий не відрізняється практично нічим — така сама тиснява в переходах між видавничими стендами, як між ятками; продавці, які на всі лади вихваляють свій товар («Роман сторіччя. Тільки у нас», «Відверто», «Всі дива світу», «Десять найбільших катастроф», «Життєписи визначних людей», «Сповідь політика», що з не меншою достовірністю могла би називатися «Сповіддю ката»); відвідувачі, які тупцюють на вході в передчутті причетності до чогось небуденного, і ті самі, тільки вже на виході — покупки, якими вони обвішані, судячи з їхнього пригнічено-доконаного, мов граматичний спосіб, вигляду, дають їм, здається, стільки ж утіхи, як мулові бесаги (поспитай — і вони не знайдуться згадати більше за одну назву, тоді як придбали їх із десяток, якщо не два); вкочують через службовий вхід штапелі, мов ящики з овочами та фруктами, вантажники; диркають, шукаючи можливості припаркуватися, мікроавтобуси успішніших видавництв, а представники не таких відомих самотужки, наче мурахи, плуганять свій товар, що

його хоч і не багато, зате і папір важкий, і літери зі свинцю, яких на кожній сторінці — десять і більше сотень, тягнуть додолу, — спершу несуть досередини, перегодом, коли все закінчиться, назад.

На подвір'ї перед палацом, де відбувається ярмарок, отаборилися намети — зелені, сині, жовті, вони — пожива для письменників історичного жанру, що, не такий поширений, як іще недавно, має свою насиджену, мов болячка, нішу: гульк — і вже взяла в облогу орда град руський, а потім і козаки зчепилися з бусурманами; упоений розбурханою фантазією, що й у письмі мчить його, як ото кінь вершника, який не так кермує віжками, як за них тримається, такий чоловік, часто-густо поважний і премійований, геть забуває, що в тих наметах приторговують і його краснописанням, а досить комусь ненароком мрійника штурхнути (місця — мало, люду — густо), як йому здається, що то наскочив на нього песиголовець; і яке ж здивування, коли він раптом чує «Вибачте!» на свою адресу. Ось його друзяки, які впізнають і шанують його, — з ними облишмо його, який, відданий обраній тематиці, як чоловік жінці, що їх спарував руками священика сам Господь, не визнає ні мобільного телефона, ні жодної іншої новації, свіжішої за мушкет та гаківницю, хоч би його припікали залізом (у душі він, чоловік радше опасистий, ніж кремезний, зневажає свій час, що не нюхав ні пороху, ні тютюну). Хай покидає тлум, вагітний задумом, різновидом попередніх творінь, що всі на один штиб і де плутаються часи наступні з попередніми, так що

редакторові, чиє прізвище губиться в реквізитах, пріє чуб, так доводиться виривати з рук якогонебудь половця османський ятаган і переписувати цілі сцени, розводячи нападників, мов тих забіяк по кутках, кожного у свою добу, здираючи одні шати і нап'ялюючи інші, наче турботлива мати підгузники на свою малечу, вертаючи невмотивовано воскреслого назад у могилу й викреслюючи з діалогів слова, що ввійдуть в ужиток через два-три сторіччя по тому, як відбувається дія, — читачі, яких рідшає, наче війська після кожної виграної, як і програної, баталії, чогось іншого від свого кумира й не сподіваються, не зраджуючи ні його (таких дедалі менше), ні він їх, тож якщо хтось кине йому вслід «Цей давно неспроможний сказати що-небудь нове», він, не звиклий звертати увагу на недоброзичливців, яких за останні роки тільки побільшало і в авангарді яких теперішні критики — людці вбогі, худі й заздрісні, сказаного не слухає та й не почує: голова його — велетенський плац, заповнений стовпищами, що зчепилися не на життя, а на смерть.

Назовні виходить менше відвідувачів, ніж заходить, ніби їх справді перемолола пря, гігантська м'ясорубка — національне книговидання, його перипетії, мов чортоторії, і сам палац, наче лабіринт чи й поготів той світ, де можна зустріти мерців чи, властиво, тих, кого мано за померлих чи принаймні хотілося б; фоліанти — наче цвинтарні плити з викарбуваними іменами небіжчиків. Ще не вийшовши з брами, щасливці побиваються з приводу здійснених покупок та їхньої кількості, почуваються вкрай розгубленими, гріючи себе



думкою, мов облудою, що підтримали рідну книжку, доторкнулися світла знань, проте гаманці порожні, зарплати низькі, діти їсти наввипередки репетують; «Мене їжте!» — їм у відповідь. А як починалося! Вишиванками, вільним часом, зробленими для такої okazji заощадженнями, що їх реальні витрати вкількакрат перевершили.

Організаторам ярмарку, які туляться під сходами на другий поверх, прагнуть більшого простору, виношуються не так плани, як фантазії про толоку, де торгівля, як на лондонській біржі, і відповідні прибутки. Вагітні революційними задумами про світ, в якому немає банків, а їхню функцію виконують бібліотеки з фоліантами, мов золотими злитками, вони змушені, ще не почався ярмарок, лічити майбутні збитки, скаржитися на хронічне, наче недуга, недофінансування, водночас оптимістично дивлячись у майбутнє, що кожного наступного разу таке саме, як попереднього, а копійки за оголошення, на яких вони підробляють, не покривають витрат на каву із коньяком, без яких світобудова дня, як бакінгемський палац без королеви.

Колишній мер, чоловік мудрий і вольовий, презентує «Мемуари», присвячені перебуванню на виборній посаді — надто короткому, дочасно обірваному несправедливим відстороненням; ті два з половиною року наболіли йому так, що заледве вистачило восьмиста сторінок, щоби звести порахунки з кривдниками; його свита — підлабузники, більшість із яких давно розбіглася, змушує засумніватися в його названих якостях. Хоч там як, а він заклав підвалини осучаснення,

сплутав карти місцевим спекулянтам, за що їхня кишенькова преса, мов павук неповороткого, хоч і кремезного жука, обплела його міцним павутинням дискредитації, з якого він так і не зміг виборсатися, кожним жестом, рухом, словом тільки погіршивши становище. Ажіотажу навколо нього немає, хоч як підлабузники й намагаються такий зімітувати: реформатор, він опинився наодинці з розбитим коритом далекосяжних прожектів, плоди від яких пожали, мов отаву на луці, суперники, заручившись підтримкою громади, одного разу вилаяної ним спересердя отарою баранів. Наче не він, а вони, його суперники, модернізували водогін, навели лад у господарці — вони, на яких він не шкодує у своїх спогадах міцних епітетів, що ними завдячує місцевому гострослову, який за невеличкий гонорар наповнив опус такою потрібною, наче кисень, образністю, мов безживне тіло кров'ю життя, убезпечивши себе неназиванням свого прізвища — ні в самому кінці, ні в жодному іншому місці. Навчений стусанами, що їх ущедрювали його сповнені гуманістичних порухів, які тільки панують на наших теренах, жодного разу так і не знайдені зловмисники, в'їдливець воліє надавати перевагу анонімній скромності над славою і марнославством, проте, скоро починає діяти «березова на бруньках», на яку тринькає заробіток, сам усе й вибовкує, — мов те барило, що його не годні втримати обручі.

А людські потоки течуть, пульсують в один бік і в інший, звивинами сходів, наче судин, зигзагами переходів, мов головоломки, і змій-

ками щербатої плитки, зробленої під містом, якою вимощено подвір'я — як оте «панта реї», з давньогрецької наново перетлумачене: видавництво, в якому воно побачило світ, спеціалізується на філософській літературі, його клієнти — студенти філфаків, яких за п'ять років протирання штанів начиняють мудростями, світоглядними системами й афоризмами, мов господиня, в якої втрюх винаймають кімнатчину, гуску — поживну й смачну, аж бідолахам слинка збігається від бенкету у вітальні, як за панських часів, куди їм зась (за окрему плату господиня сервірує їм флячки), тоді як від вивчених альф та омег жодного хосену, хіба — як заведено казати в колах не таких претензійних, в яких доводиться обертатись і їм, що потребують одягу й харчу, — менінгіт, а ще, звісно, непевні ідеї. Глипають на ті книжки — багато вкладеної праці, показна оправа, коштовна поліграфія: так ото спраглий, не маючи чим зачерпнути, зазирає в криницю, де вода віддзеркалює небо.

Дикторка повідомляє про поточні презентації, автограф-сесії, засідання дискусійного клубу, де місцеві джентльмени незрідка доводять свої погляди до відома опонентів навкулачки. Гучномовці поширюють звук у найвіддаленіші куточки: найвиразніше чути в туалеті, куди вилаштувалася черга — довша, ніж до видавничих викладок. За палацом, на витолоченому майдані, команда письменників стала проти партії читачів, роззяви взяли імпровізоване футбольне поле у щільне кільце — годі пропхатися, але й нема особливо на що дивитися; суддя, директор



нічого не вартого видавництва, свище, треба чи ні, привертаючи до себе увагу (на футболці, в яку одягнений, спереду і ззаду великими літерами вибито назву його нікому не відомого видавництва); він би й радий у сподіванні на майбутню співпрацю присудити авторам перемогу, одначе ті аж зі шкіри пнуться, щоб не дати йому підстав.

Доки триває цей величний у своїй жалюгідності чемпіонат, на внутрішній терасі зібралась інтелектуальніша публіка (є й така) і вправляється в парадоксальних формулюваннях, їдких і гострих оцінках літературного процесу, сумніваючись у його наявності і вмовкаючи з появою товстуна — найавторитетнішого з-поміж них, бо, по-перше, він на голову вищий від решти присутніх, а по-друге, тримає в зубах грубезну сигару, порівняно з якою їхні голуazi — нікчемні прутики. Як і всі попередні рази, товстун висловлюється про те, що нічого гідного уваги йому не трапилося і на шедевр, який принесе світове визнання, доведеться чекати, мабуть, сто років, а людина — не черепаха, аби дозволити собі таку розкіш, «тому, панове, не залишається нічого іншого, як позбутися наївності».

Давно вже позбулася наївності президент — створена нею найдемократичніша з усіх можливих країна книжок і літер має територію та герб, густотою може позмагатися з найзаселенішими куточками, герб — равлик, в якого на карку — книжка. Енергії їй не позичати, а її IQ на кілька порядків потужніше, ніж у владних ледащ, які, скоро початок дійства, лізуть грітися, мов

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.